

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus
Tractatus de Prædestinatione, de Trinitate, de Angelis, & de homine

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniæ Agrippinæ, 1671

§. II. Resolutio difficultatis propositæ,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77146](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77146)

mis defectibus primum Angeli peccatum præcesserit, an ignorantia, vel error, aut inconsideratio: pura enim nescientia non potest esse causa peccati, ut dictum est.

§. II.

Resolutio difficultatis propositæ.

Dico igitur, primum Angeli peccatum non provenire ex ignorantia, vel ex errore, sed solum ex inadvertentia, seu inconsideratione. Ita D. Thomas 3. cont. Gent. cap. 110. ad 1. quæst. 16. de malo art. 2. ad 4. & hic art. 1. ad 4. & communiter Theologi contra Agidium & Pefantium, quos refert Nazarius.

133. Probatur prima pars: Angelus à principio suæ creationis habuit scientiam rerum omnium, tam naturalium, quàm moralium, nec non revelationem & fidem eorum omnium, quæ ad honestè operandum in ordine supernaturali necessaria erant: Ergo non potuit ex ignorantia aliqua primum peccare. Consequentia patet: ignorantia enim alicujus objecti, non potest compati in aliquo intellectu, cum perfecta scientia, aut fide, & revelatione illius. Antecedens verò probatum manet ex dictis disp. 6. art. 3. ubi ostendimus intellectum angelicū, ratione sui excessus in gradu immaterialitatis, in hoc differre à nostro, quòd intellectus noster secundum se, & initio suæ productionis est in pura potentia, respectu omnium intelligibilium, etiam naturalium, caret quæ scientiâ habituali ipsorum: at verò intellectus Angeli habet congenitam scientiam habituale illorum omnino perfectam, & habitualiter extensam ad illa, nec non revelationem & fidem eorum omnium, quæ ad honestè operandum in ordine supernaturali requiruntur: unde Ezechiel. 28. Lucifer dicitur plenus sapientiâ, & perfectus decore, à die conditionis suæ, ubi ibidè ponderavimus.

134. Ex hoc probata manet secunda pars conclusionis: Nam ut discurret S. Thomas quæst. 16. de Dæmonibus art. 6. falsa opinio, sive error, est quædam defectiva operatio intellectus, sicut partus monstruosus est quædam defectiva operatio naturæ; defectiva autem operatio semper procedit ex defectu alicujus principii, sicut ex aliquo defectu seminis procedit monstruositas partus: At si Angelus à principio suæ creationis habeat scientiam rerum omnium naturalium, & revelationem eorum omnium, quæ ad honestè operandum in ordine supernaturali requiruntur, non habet defectum alicujus principii cognoscendi, ut manifestum est; cum hac enim scientia & revelatione aliquis defectus in principii cognoscendi objecta naturalia vel supernaturalia coherere nequit: Ergo si habet scientiam rerum naturalium, & revelationem supernaturalium &c. ante primum ejus peccatum, error, seu falsum judicium de aliquo objecto, in ejus intellectu reperiri nequit.

135. Confirmatur primò specialiter quoad errorem circa objecta supernaturalia. Duobus tantum modis concipere possumus Angelum errare circa objecta supernaturalia: vel judicando hæreticè falsa esse, quæ à Deo revelata sunt: vel judicando de illis aliquid, quod non est illi revelatum à Deo, nec per evidentem consequentiam ex revelatis deductum: Sed neutro modo potuit primum peccatum Angeli provenire ex errore: Ergo nullo modo. Major est certa. Minor probatur primò quoad primam partem: quia sicut

A actus credendi præsupponit piam affectionem voluntatis applicantis ad fidem, ita judicium hæreticum, vel infidele, præsupponit malam voluntatem applicantem ad illud: Ergo præsupponit peccatum (voluntas enim applicans ad judicium hæreticum non potest non esse peccatum) quod tamen adhuc non potest esse primum in Angelis, quia, ut supra vidimus, primum Angelorum peccatū, debet necessariò esse actus prosecutionis finis ultimi: Ergo multò minus illud judicium hæreticum, erit primum Angelorum peccatum. Et ex his probatur etiam Minor quod ad secundam partem: quia etiam secundum judicium de objectis supernaturalibus, fieri non potest absque aliquo peccato temeritatis voluntatis, applicantis intellectum ad judicium de objecto superexcedenti, sine sufficienti fundamento. Unde D. Thomas loco citato ait: *Ita bono Angelo potest quidem respectu hujusmodi cognoscibilium (scilicet ordinis supernaturalis) esse defectus, sed simplicis negationis, secundum quod Dionysius dicit cap. 7. Ecclesiastica Hierarchia, quod à nescientia purgantur. Non autem potest in eis esse defectus falsæ opinionis: quia cum voluntas eorum sit ordinata, non applicant intellectum suum ad judicandum de illis, quæ cognitionem eorum excedunt. Sed in malis Angelis, propter inordinatam & superbam voluntatem, potest esse respectu hujusmodi cognoscibilium, etiam defectus falsæ opinionis, in quantum exhibent præsumptivum suum intellectum, ad judicandum de his, quæ eis excedunt.*

Probatur rursus eadem secunda pars conclusionis: Sicut sensus non decipitur per se, sed solum per accidens, circa sensibile proprium, in intellectu semper est verus, per se loquendo, circa proprium objectum; & ad summum decipitur per accidens, propter passionem inlurgentem, aut actum vel habitum vitiosum, ratione quorum perturbatur; vel ab aliquo inferiori, puta phantasia, aut hujusmodi: Sed in Angelis nullæ sunt passiones, nec ante primum peccatum fuit aliquis habitus aut actus vitiosus, ut patet; nec denique potentia inferiores sententia, à quibus obicuraretur vel perturbaretur eorum intellectus: Ergo ante primum peccatum, nullus potuit esse error in intellectu angelico.

Confirmatur: Error intellectus est malum quoddam grave naturæ rationalis: Sed non culpæ, nisi sit voluntarius, ac proinde præsupponit malum affectum voluntatis: Ergo peccat: Sed malum peccatæ supponit culpam: Ergo error non potuit reperiri in intellectu Angeli, ante primam ejus culpam.

Quod potest amplius confirmari ex Augustino lib. 3. de libero arbitrio, cap. 24. ubi sic ait: *Approbare vera pro falsis, non est natura instituti hominis, sed pœna damnati:* Ergo multò minus est natura instituti Angeli, sed pœna damnati; ac proinde non potest convenire Angelo ante peccatum.

Ex dictis hætenus probata manet ultima pars conclusionis: si enim ex una parte debuit necessariò præcedere alicuius defectus intellectualis, ut in prima suppositione monstravimus, & nullum in Tractatu de peccatis ostendimus: ex alia verò parte talis defectus non fuerit ignorantia, vel error, ut patet ex probatione primæ & secundæ partis conclusionis; cum nullus alius defectus intellectualis superfit, præter inconsiderationem prævariavā, necessariò sequitur eam in Angelis: sed se causam peccati, ac secretam illam primam, per quam

quam in illorum mentes virus hoc intravit. Unde D. Thomas quæst. 16. de malo art. 2. ad 4. *Semper in peccato defectus intellectus, vel rationis, & voluntatis proportionabiliter se comitantur: unde non oportet ponere in primo peccato Demonis talem defectum intellectus, ut aliquid falsum existimaverit, puta aliquod malum esse bonum, sed in hoc quod defecit ab apprehensione sua regula & ordinis eius.*

Confirmatur & explicatur amplius hæc pars articulo citato ejusdem S. Doctoris quæst. 1. de malo art. 3. ubi hæc scribit: *Hoc ipsum quod non est attendere actu ad talem regulam (scilicet rationis) in se consideratam, non est malum, nec culpa, nec poena, quia anima non tenetur nec potest attendere ad hujusmodi regulam semper in actu. Sed ex hoc accipit primum peccatum culpæ, quod sine actuali consideratione regule procedit ad hujusmodi electionem. Sicut artifex non peccat in eo quod non semper tenet mensuram, sed ex hoc quod non tenens mensuram, proclit ad incidendum. Similiter etiam Angelus non peccavit ex eo præcisè quod non consideravit legem divinam, prohibentem amare beatitudinem naturalem, absque ordine & relatione in Deum ut auctorem & finem supernaturalem, sed ex eo quod absque consideratione hujus regule & præcepti, beatitudinem illam adamarunt, & in ea nimium sibi complacuit: unde tota malitia peccati Angelorum, refundenda est in considerationem, seu potius in iudicium inconsideratum, quod prius est in genere causæ formalis ipsa electione mala, & quodammodo posteriorius in genere causæ efficientis, ut ex solutione argumentorum patet.*

§. III.

Solutio objectionum.

Obijcitur primò contra secundam partem conclusionis: D. Thomas in 2. ad Annibal. 2. quæst. 1. art. 1. ad 1. ait: *Circa iudicium eligendum in Angelo error esse potuit, quamvis non circa salutem cognitionem eorum ad quæ naturalis cognitio se extendit.*

Respondeo S. Doctorem non loqui ibi de errore formali, sed solum de virtuali & interpretativo, qui in inconsideratione privativa consistit, ut clarè se explicat ibidem, dicens: *Intellectus Angeli licet in eligendis non possit ligare passione, licet in nobis accidit, potest tamen impediri à recto iudicio eligendis, per omissionem aliquorum quæ consideranda sunt.*

Obijcitur secundò contra eandem partem: Si in Angelis non potuisset esse error ante primum peccatum, maximè quia est malum poenæ, & sic acquirit antecedere culpam: Sed hæc ratio nulla est: Ergo &c. Minor probatur: quia inconsideratio est malum quoddam naturæ angelicæ, & nihilominus admittitur ante culpam.

Respondeo concessà Majori, negando Minorem. Ad cujus probationem dico, inconsiderationem, præcisè & secundum se sumptam, non habere rationem mali respectu naturæ angelicæ; nam juxta naturalem ejus conditionem est, quod non semper sit in actuali & omnino perfecta consideratione omnium rerum: unde hujusmodi inconsideratio solum habet rationem quoddam nudæ & puræ negationis; eo proportionali modo quo limitatio in creaturis, secundum se & præcisè sumpta, non habet rationem mali, sed est juxta naturalem conditionem eandem creaturarum, habetque rationem nudæ

Tom. II.

A & puræ negationis respectu illarum. At verò error habet rationem mali propriè dicti, respectu naturæ angelicæ, quia est dispositio quædam positiva & disconveniens naturæ perfectè intellectuali; & propterea error qui secundum se est malum poenæ, respectu prædictæ naturæ perfectæ, non potest esse ante malum culpæ, & independenter ab eo; bene tamen prædicta inconsideratio secundum se & præcisè sumpta. Dico, secundum se, & præcisè sumpta: nam si consideretur secundum id quod aliunde habet, nempe ut est voluntaria, seu quatenus habens illam inconsiderationem, vult eam ea procedere ad opus, ad quod rectè exequendum requiritur inconsideratio, planum est illam non esse purè negationem, sed privationem, habereque rationem mali: verum tunc supponit in al quo genere causæ peccatum voluntatis; & ita malum hoc non est ante primum peccatum, ut magis patebit ex infra dicendis.

Obijcitur tertio contra tertiam partem conclusionis: Juxta SS. Patres Angelus peccavit ex malitia; unde non est admissus ad penitentiam; sicut est admissus homo, quia peccavit ex infirmitate: Sed peccare ex malitia, non est peccare ex inconsideratione, sed potius ex plena deliberatione & consideratione; quia inconsideratio potius reducitur ad peccatum ignorantie & infirmitatis, quam ad peccatum malitiæ: Ergo primum Angeli peccatum ex inconsideratione non processit: maximè cum ex Scriptura constat, Luciferum, ejusque sequaces, à bonis Angelis, & præsertim à Michaële dicente: *Quis ut Deus? fuisse admonitos de his quæ considerare debebant, scilicet divinam similitudinem non esse superbè appetendam.*

Confirmatur: Eadem videtur esse ratio de primo peccato Angelorum, ac de peccato primorum parentum: Sed primi parentes non peccaverunt ex inconsideratione: Ergo nec mali Angeli. Minor probatur: nam Eva fuit admonita de præcepto divino, cum serpens ei dixit: *Cur præcepit vobis Deus, &c.* Adam verò non fuit seductus, ut dicitur 1. ad Timotheum 2.

D Ad objectionem respondeo SS. Patres velle, ex eo peccatum hominis esse magis venià dignum quam peccatum Angelorum, quia licet utrumque processerit ex inconsideratione, inconsideratio tamen hominis non oriebatur ex pura malitia, sicut inconsideratio Angelorum, quatenus mala, sed ex infirmitate carnis cum ipso congenitæ. Ita formaliter D. Gregorius lib. 4. Moralium cap. 9. *Duas (inquit) ad intelligendum creaturas Deus fecerat, angelicam videlicet & humanam: utramque verò superbia percussit; sed una regem carnis habuit, alia verò nihil infirmum de carne gestavit: misertus ergo Creator, illam ad se debuit reducere, quam in peccatione culpæ, ex infirmitate aliqui constat habuisse; & eò amplius debuit apostatam Angelum repellere, quo cum à persistendi fortitudine corruit, nihil infirmum ex carne gestavit. Item lib. 9. cap. 28. Angelorum (inquit) Spiritus idcirco irremissibiliter peccaverunt, quia tanto robustius stare poterant, quanto eos carnis commixtio non tenebat. Homo vero idcirco post culpam veniam meruit, quia per carnale corpus aliquid, quo seipso minor esset, accepit.*

E Ad illud quod additur ex Scriptura dico, quod admonitio facta per Michaëlem & bonos Angelos, cum fuerit facta post vitam superbiam & resistantiam malorum, fuit posterior, saltem naturæ, peccato ipsorum; unde illa non potuit

LII

impe.